

Retten til at være til besvær

Mest af alt handler aktiv dødshjælp om den måde, hvorpå vi hjælper bedst, og om, hvordan vi finder blik for de døende, når livet gør allermest ondt. Og om retten til at være til besvær.

AKTIV DØDSHJÆLP

JACOB BIRKLER, ETIKER, PH.D., FHV. FORMAND, DET ETISKE RÅD

ER DU FOR eller imod aktiv dødshjælp? Sådan begynder debatten typisk. De klassiske argumenter støves af til lejligheden, og vi oplyses om, hvordan der i befolkningen er et stort flertal for, men et stort flertal imod på Christiansborg. Det Etske Råd bringes ind i kampen, og gennem mine år som formand blev jeg altid placeret i det ene ringhjørne med en journalist som kampleder, der arbejder i den tro, at kampen har en vinder. Støvet lægger sig efter et par dage, indtil en ny enkeltsag skaber overskrifter, og det hele begynder forfra.

Der er ikke tale om en kamp, der skal vindes, men et dilemma, der skal håndteres. Hvad enten vi ændrer loven eller ej, har vi fortsat et dilemma, hvor nogle kommer i klemme, uanset hvad vi gør. Som det vigtigste handler aktiv dødshjælp ikke om, at være for eller imod.

Det handler om, hvordan vi hjælper bedst muligt i den sidste tid. Det handler om, hvordan vi skaber de bedste rammer og vilkår for vores døende medborgere. For min part hersker der ingen tvivl; vi kan gøre det langt bedre. Men alle går selvfølgelig ind for aktiv hjælp til døende. Spørgsmålet er derimod, om det også er en god idé, at vi begynder at tage

livet af patienterne?

Jeg definerer begavelse som evnen til at tage ved lære af erfaring. Derfor gør vi klogt i at tage ved lære af de erfaringer, vi har i hjælpen blandt døende, både herhjemme og i udlandet. Ser vi kloden rundt, har langt de fleste lande ikke indført aktiv dødshjælp. Men der er ganske få undtagelser. I Danmark skeler vi som regel til Holland, hvilket er et udmærket eksempel.

Men hvordan er det gået, siden Holland indførte aktiv

dødshjælp i 2001? Antallet af personer, der får aktiv dødshjælp, stiger, og gruppen af personer, der får muligheden, bliver stadig større. I Holland diskuteres det, hvordan børn, psykisk syge, demente og dybt kriminelle kan modtage den såkaldte værdige hjælp. Siden 2012 er der sket en udvikling, hvor mobile teams tager ud for at tage livet af patienten i eget hjem.

Senest er der skabt retningslinjer for måden, hvorpå døende kan koordinere dødstidspunktet med henblik på at blive organdonor. På den måde er det pludselig til stor gavn for andre, hvis man tager imod aktiv dødshjælp. Derfor er jeg slet ikke i tvivl om, at vi skal tage ved lære af de hollandske erfaringer. Men disse erfaringer peger ikke på en lovændring i Danmark. Tværtimod vil det skabe en forræelse, hvor udsatte borgere ser sig selv som en belastning, hvor døden er en potentiel løsning, der letter byrden for andre.

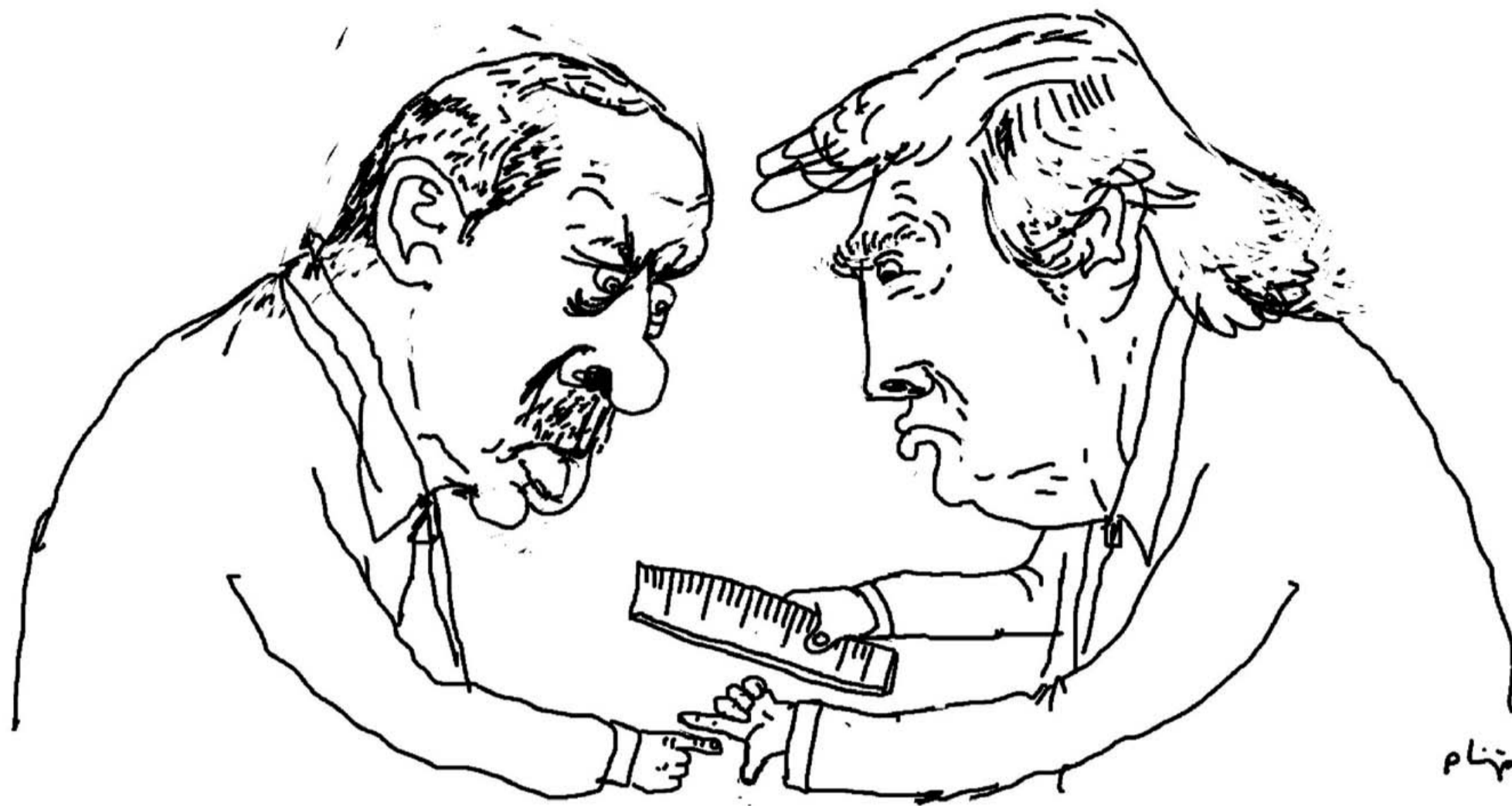
DET OFTEST anvendte argument i debatten handler om selvbestemmelse. Lad dog den døende bestemme selv. Det skal andre overhovedet ikke blande sig i, lyder det. Til dette argument kan der siges meget. I denne sammenhæng vil jeg alene nævne det vigtigste. Lad os se på flertallet af døende patienter. Ofte er der tale om et langt sygdomsforløb. De pårørende har slidt og slæbt. Samtidig kan de døende ligge og høre, hvordan der i mediestrømmen tales om dyr medicin til døende, hvilket koster milliarder. Hertil kommer spørgsmålet: Kan man i disse mange tilfælde fuldstændig udelukke, at nogle patienter vil ligge og tænke: 'Måske er det også ved at være tiden til, at jeg tager imod den værdige hjælp? Patienter vil selvfølgelig ikke blive presset. Men kan vi udelukke, at nogle patienter bliver ansopret til aktiv dødshjælp efter et langt sygdomsforløb? Nej, det kan vi ikke. Aktiv dødshjælp handler derfor også om retten til at være til besvær.

Mest af alt handler aktiv dødshjælp om den måde, hvorpå vi hjælper bedst, og om, hvordan vi finder blik for de døende, når livet gør allermest ondt. Vi skal ikke holde i live, men hjælpe i det liv, der er.

Hvis en person ønsker aktiv dødshjælp, skal vi selvfølgelig hjælpe aktivt, men at tro på, at vi hjælper patienten ved at aflive patienten, er at gå helt skævt af sagens kerne. Vi kan gøre det langt bedre i Danmark. Undersøgelser fra Holland fortæller klart, hvordan der er sammenhæng mellem ensomhed, isolation og ønsket om aktiv dødshjælp.

Vi skal derfor blive bedre til at hjælpe og finde plads hos den døende. Vi skal også blive langt bedre til at afslutte udsigtsløs og meningsløs behandling. Men først og fremmest skal vi blive bedre til at se den døende, spørge til det, patienten ser, og lade hjælpen begynde her.

Storpolitik 2016

Tegning: Philip Ytournal

Forsvar for den religiøse flegma

SIGNATUR
BJØRN BREDAL

Folkekirken provokerer både de meget troende og de meget ikketroende.

Ateistisk Selskab missionerer og køber busreklamer. Selskabet angriber de vanekristne, sådan som missionsfolk altid har gjort.

Reklamerne opfordrer til bevidstgørelse, og på selskabets hjemmeside kan man med et par klik »megasimpelt« melde sig ud af folkekirken.

Teknikken virker, mange klikker. Summa summarum: I uge 13 og 14 opfordrer AS til at »tænke selv« og melde sig ud af folkekirken, hvis man kun er »traditionskristen«.

Bliver Danmark et mindre religiøst land af sådan en kampagne?

Med statsgaranti: nej. Alle bliver mere religiøse, også de meget troende ateister.

Men det gælder selvfølgelig især de 'rigtige' religiøse, som påvirkes i retning af den personlige vækkelse. Væk fra den trygge tro på det, som man plejer at tro på her på egnen.

Vores nationale filosofiske hystade Søren Kierkegaard var helt på linje med Ateistisk Selskab.

Han bekæmpede vanekristendom og lunkenhed. Kierkegaards krav om høj temperatur i den religiøse følelse havde nær slået en biskop ihjel og tog nok livet af ham selv, da han brændte op indefra. Kristelige fyrbødere henviser gerne til Johannes' Åbenbaring, hvor den syvende og sidste menighed får klar besked: »Jeg kender dine gerninger, du er hverken kold eller varm. Gid du var enten kold eller varm! Men nu, da du er lunken og hverken varm eller kold, vil jeg udspe dig af min mund«.

Ateistisk Selskab følger Åbenbaringen og opfordrer de lunke til med et kort klik at udspe sig selv af kirkens mund.

DET ER ALTID intellektuelt tilfredsstillende at have klare linjer. Tror du, eller tror du ikke? Og udfyld venligst det medfølgende skema med begrundelser. Eller klik, og meld dig ud.

Hele denne fornufts forestillingsverden er i følelsernes vold, men sælges som den klareste oplysning. Man bedes melde sig ud i affekt med et klik og med en lo-

“ Viggo Hørup (som ej var nogen kirkens mand) (...) sagde, at statskirken er det bedste værn mod religion

gik, som i mere end en forstand slår klik. Den modsatte holdning, som intellektuelt er utilfredsstillende, men samfundsmæssigt er fornuftig (grænsende til det snusfornuftige), udtrykte Politikens grundlægger, Viggo Hørup (som ej var nogen kirkens mand), da han sagde, at statskirken er det bedste værn mod religion. Den gamle kirke er med sin rummelighed, sin selvfølgelighed og sine manglende krav til medlemmerne et værn mod risikabelt høje temperaturer i det religiøse følelsesliv.

Folkekirken er i sit samlede udtryk fra højre til venstre, fra høj- til lavkirkeligt, fra missionsk til grundtvigiansk til stort set ikketroende bortset fra ritualerne, poesien, historien og traditionen (og det er jo så alt i alt ikke så lidt) ... Folkekirken er det modsatte af fanatisk, den er flegmatisk. Og det vil til hver en tid provokere såvel de meget troende som de meget ikketroende.

UNDER DE FRANSKE borgerkrige, hvor katolikker og protestanter brændte for deres religioner og slog ihjel for dem, meldte Montaigne sig med sit bud på nedkøling: Han boede i Périgord og kaldte sig katolik - »på samme måde, som jeg er perigourdiner eller franskmænd«.

Med andre ord: Hvis han havde boet et par hundrede kilometer længere mod sydvest, hvor de var protestanter, så hav-

de han nok været protestant. Men han holdt sig nu engang til, hvad folk flest alt i alt troede på der lidt uden for Bordeaux, hvor han var sat i kald og stand. Faktisk var han en dagligt praktiserende katolik, men også en flegmatisk vanekristen. Og han troede på, at når flere ville få det som ham, så ville Frankrig komme så meget ned i religiøs temperatur, at borgerkrigene ville ophøre.

Det var nok også sådan, det gik. Og mon ikke der findes en form for religiøs naturlov: Gammel tro giver tryghed, fred og lav temperatur grænsende til det ked-sommelige; ny tro er energisk, brændende, inspirerende og farlig. Konvertitter er de værste.

BORGERKRIGENES Europa kan sagtens komme igen, og måske er det allerede så småt i gang.

Det har at gøre med globaliseringen. Fordi vi alle bevæger os så meget omkring og sjældent bare bliver boende i generationer på samme sted og med samme selvfølgelige sæder, skikke, vaner og religion, tilskyndes vi til at være mere bevidste om vores valg, identitet og tro.

Vi vækkes, sådan som missionsfolk alle dage har ønsket det, og sådan som Ateistisk Selskab nu opfordrer til. Det er ikke ufarligt. Religionen og ikke-religionen må godt slumre lidt.

bjorn.bredal@pol.dk

Københavns Kommune svigter igen

Hvis Center Lindegården havde været en fyrværkerifabrik, ville den for længst været lukket af Arbejdstilsynet.

PSYKIATRI

DENNIS KRISTENSEN, FORMAND FOA

I PÅSKEN BLEV en medarbejder på Center Lindegården dræbt af en psykotisk misbruger. Onsdag aften blev tre ansatte på

Center Lindegården banket ned af en anden psykotisk misbruger og endte på skadestuen. Det skete næsten samme sted. Nogle af de tilfældige kolleger var også de samme.

Spørgsmålet til Københavns Kommune, der ejer Center Lindegården, er i dag det enkle, men også ubehagelige: Hvorfor har I ikke sørget for, at det ikke sker?

Vi er godt klar over, at Københavns Kommune har gjort noget på Center Lindegården efter drabet i påsken. Blandt andet tilbudt psykologhjælp til medarbejderne. Stillet forslag om en ny type institution i fremtiden. Og forsøgt at efterleve Arbejdstilsynets påbud om, at medarbejdere ikke arbejder alene med uforudsigelige beboere.

Men trods en mistet kollega har kommunen tydeligvis ikke løst problemet

“ Lindegården fortsætter bare. Med syge mennesker, der er fejlanbragt

overhovedet. Vold og trusler mod medarbejderne fortsætter uantastet. Fuldstændig uantastet. Hverdagen med vold, trusler, narko og politibesøg er præcis den samme.

ET AF hovedproblemerne er erkendt af alle, også af Center Lindegården. Nemlig fejlanbringelsen af syge psykotiske, skizofrene, misbrugende beboere, som lever i et åbent bofællesskab, hvor rammerne er vide, tolerancen er stor, og narkoen altid er til stede. Hvorfor fortsætter fejlanbringelserne? Hvor længe skal de fortsætte? Hvorfor gør kommunen bare ingenting?

Arbejdstilsynet omtaler en »konstant risiko for vold« på Center Lindegården i rapporten om drabet. Det rejser desværre også nogle spørgsmål til Arbejdstilsy-

nets kontrol og opfølgning på de afgivne påbud. Hvorfor er det, Arbejdstilsynet mener, at man skal møde på job, som indebærer »konstant risiko for vold«? Og er Lindegården virkelig det eneste bosted, der har det sådan?

Hvis Center Lindegården havde været en fyrværkerifabrik, ville den for længst været lukket af Arbejdstilsynet. Situationen ville svare til, at man havde masser af storrygende medarbejdere ansat i produktionen.

Men Lindegården fortsætter bare. Med syge mennesker, der er fejlanbragt. Med alt for få hænder til at støtte de syge beboere. Med ansatte, der bliver mere og mere frustrerede. Med en hverdag med narko, vold, tæsk og trusler.

Der er nogen, der svigter meget alvorligt.